

תלמוד ירושלמי

עם המשנה הכלולה בו

נערך, סודר והודפס מחדש
בכרך אחד
עם חלוקה לפסקאות, איזכורים מהמקרא,
מלווים בשבעה מפתחות בסגנון אנציקלופדי,
כולל מפתח ערכים אלפביתי

בעריכת:

צבי ה. פרייזלר

עורך ראשי

הרב חנוך הבלין

עורך משנה

הרב שמואל הבלין

עורך משנה

הוצאת כתובים • ירושלים

על המפתחות

שבעת המפתחות של "תלמוד ירושלמי" נועדו להקל את העיון בו. שבעת המפתחות הכלולים בספר זה הינם פרי עבודת מחקר של כשש שנים ומהווים עבודה ראשונית וייחודית במיפתוח התלמוד הירושלמי. בעזרת שבעת המפתחות יכול כל מעיין לאתר במהירות כל נושא במרחבי התלמוד הירושלמי והמשנה הכלולה בו, ברמה הכללית וברמה המפורטת.

שבעת המפתחות הינם:

- א. **רשימת סדרים ומסכתות**
במפתח מובאים שמות הסדרים והמסכתות כפי סדרם בתלמוד הירושלמי ובמשנה הכלולה בו, עם הפנייה לעמוד בספר.
- ב. **הסדרים והמסכתות בסדר אלפביתי**
במפתח כלולים שמות הסדרים והמסכתות של התלמוד הירושלמי והמשנה הכלולה בו, כשהם ערוכים בסדר אלפביתי, עם הפנייה לעמוד בספר.
- ג. **רשימת סדרים, מסכתות ופרקים**
במפתח מובאים שמות הסדרים, המסכתות והפרקים כפי סדרם בתלמוד הירושלמי ובמשנה הכלולה בו, עם הפנייה לעמוד בספר.
- ד. **הסדרים, המסכתות והפרקים בסדר אלפביתי**
במפתח כלולים שמות הסדרים, המסכתות והפרקים בתלמוד הירושלמי ובמשנה הכלולה בו, כשהם ערוכים בסדר אלפביתי, עם הפנייה לעמוד בספר.
- ה. **מפתח איזכורים מהמקרא**
במפתח זה נערכו האיזכורים מהמקרא שהתייחסו אליהם התנאים והאמוראים ובמשנה הכלולה בו, לפי סדר ספרי המקרא.
- ו. **מפתח מובאים מהמקרא לפי הספר, הפרק והפסוק במקרא**
עם הפנייה לפרק, לפיסקה ולעמוד בספר.
- ז. **מפתח הערכים הראשיים וההפנייתיים של מפתח הערכים המפורט**
במפתח כלולים הערכים הראשיים וההפנייתיים של כל נושא הקיים במפתח הערכים המפורט, עם הפנייה לעמוד במפתח הערכים המפורט.
- ח. **מפתח הערכים המפורט**
במפתח הערכים המפורט מובאים כ- 27,000 ערכים ראשיים, משניים והפנייתיים של הנושאים הקיימים בתלמוד הירושלמי ובמשנה הכלולה בו כשהם ערוכים בסדר אלפביתי, עם הפנייה לפרק, לפיסקה ולעמוד בספר.

רשימת סדרים ומסכתות

סדר נזיקין

493..... בבא קמא
506..... בבא מציעא
518..... בבא בתרא
530..... סנהדרין
559..... מכות
563..... שבועות
578..... עבודה זרה
593..... הוריות

סדר מהרות

601..... גדה

310..... מגילה

325..... חגיגה

335..... מועד קמץ

סדר נשים

344..... יבמות

376..... סוטה

396..... כתובות

423..... נדרים

439..... גיטין

457..... נזיר

473..... קידושין

147..... ביכורים

סדר מועד

153..... שבת

190..... עירובין

210..... פסחים

237..... יומא

255..... שקלים

268..... סוכה

278..... ראש השנה

287..... ביצה

296..... תענית

סדר זרעים

1..... ברכות

31..... פיאה

46..... דמאי

59..... כלאים

74..... שביעית

91..... תרומות

111..... מעשרות

120..... מעשר שני

131..... חלה

140..... ערלה

הסדרים והמסכתות בסדר אלפביתי

140..... ערלה	111..... מעשרות	131..... חלה	518..... בבא בתרא
31..... פיאה	601..... גדה	601..... מהרות (סדר)	506..... בבא מציעא
210..... פסחים	423..... נדרים	344..... יבמות	493..... בבא קמא
473..... קידושין	493..... נזיקין (סדר)	237..... יומא	147..... ביכורים
278..... ראש השנה	457..... נזיר	59..... כלאים	287..... ביצה
563..... שבועות	344..... נשים (סדר)	396..... כתובות	1..... ברכות
74..... שביעית	376..... סוטה	310..... מגילה	439..... גיטין
153..... שבת	268..... סוכה	153..... מועד (סדר)	46..... דמאי
255..... שקלים	530..... סנהדרין	335..... מועד קמץ	593..... הוריות
296..... תענית	578..... עבודה זרה	559..... מכות	1..... זרעים (סדר)
91..... תרומות	190..... עירובין	120..... מעשר שני	325..... חגיגה

רשימת סדרים, מסכתות ופרקים

מסכת חלה..... 131

א. חמשה דברים..... 131

ב. פירות חוצה לארץ..... 134

ג. אוכלין עראי..... 136

ד. שתי נשים..... 138

מסכת ערלה..... 140

א. הנוסע לסייג..... 140

ב. התרומה..... 142

ג. בנד שצבעו..... 145

מסכת ביכורים..... 147

א. יש מביאין..... 147

ב. התרומה והביכורים..... 149

ג. כיצד מפרישין..... 151

סדר מועד

מסכת שבת..... 153

א. יציאות השבת..... 153

ב. במה מדליקין..... 158

ג. כירה שהסיקה..... 161

ד. במה סומנין..... 163

ה. במה בהמה יוצאה..... 164

ו. במה אשה יוצאה..... 165

ז. כלל גדול..... 168

ח. המוציא יין..... 173

ט. רבי עקיבא..... 175

י. המצניע..... 177

יא. הזורק..... 178

יב. הבונה..... 179

יג. האורג..... 180

יד. שמונה שרצים..... 181

טו. אילו קשרים..... 183

טז. כל כתבי..... 183

יז. כל הכלים..... 185

יח. מפנין..... 186

יט. רבי אליעזר..... 187

כ. תולין..... 188

ח. כלאי הכרם..... 70

ט. אינו אסור..... 71

מסכת שביעית..... 74

א. עד אימתי חורשין..... 74

ב. עד אימתי חורשין שדה הלבן..... 75

ג. מאימתי מוציאין..... 77

ד. בראשונה היו אומרים..... 78

ה. בנות שוח..... 80

ו. שלש ארצות..... 82

ז. כלל גדול..... 84

ח. כלל גדול אמרו..... 85

ט. הפיגם והריבוזין..... 87

י. השביעית משמטת..... 89

מסכת תרומות..... 91

א. חמשה לא יתרמו..... 91

ב. אין תורמין..... 93

ג. התורם קישות..... 95

ד. המפריש..... 97

ה. סאה תרומה..... 99

ו. האוכל תרומה שונג..... 100

ז. האוכל תרומה מזיד..... 101

ח. האשה שהיתה אוכלת..... 103

ט. הזורע תרומה..... 107

י. בצל שנתנו..... 107

יא. אין נותנים דבילה..... 109

מסכת מעשרות..... 111

א. כלל אמרו במעשרות..... 111

ב. היה עובר בשוק..... 113

ג. המעביר תאנים..... 115

ד. הכובש השולק..... 117

ה. העוקר שתלים..... 118

מסכת מעשר שני..... 120

א. מעשר שני..... 120

ב. מעשר שני ניתן..... 122

ג. לא יאמר אדם..... 123

ד. המוליד פירות..... 126

ה. כרם רבעי..... 128

סדר זרעים

מסכת ברכות..... 1

א. מאימתי..... 1

ב. היה קורא..... 5

ג. מי שמתו..... 9

ד. תפלת השחר..... 13

ה. אין עומדין..... 17

ו. כיצד מברכין..... 19

ז. שלשה שאכלו..... 22

ח. אלו דברים..... 23

ט. הרואה..... 26

מסכת פאה..... 31

א. אילו דברים..... 31

ב. ואלו מפסקין..... 35

ג. מלבנות התבואה..... 36

ד. הפיאה ניתנת..... 38

ה. גדיש..... 39

ו. בית שמאי..... 41

ז. כל זית..... 42

ח. מאימתי..... 45

מסכת דמאי..... 46

א. הקלים שבדמאי..... 46

ב. אלו דברים..... 48

ג. מאכילין..... 50

ד. הלוקח..... 52

ה. הלוקח מן הנחתום..... 53

ו. המקבל..... 55

ז. המזמין את חבריו..... 57

מסכת כלאים..... 59

א. החיטים והזונין..... 59

ב. כל סאה..... 61

ג. ערוגה..... 63

ד. קרחת הכרם..... 64

ה. כרם שחרב..... 66

ו. איזהו ערים..... 67

ז. המבריך את הגפן..... 69

מפתח איזכורים מהמקרא

ההפניות הן: מפרק ופסוק במקרא, לפרק, פיסקה ועמוד, בתלמוד הירושלמי ובמשנה הכלולה בו

בראשית

א,א	א,פ	315
	ב,ב	329
	ב,בא	329
א,ב	ב,ג	328
	ב,כ	329
א,ד	ה,כט	25
א,ה	ה,כט	25
	ב,מא	284
	ד,יג	323
א,ו	א,יב	2
	ד,כט	307
	ד,יג	323
א,ח	א,ב	278
א,ט	ד,כט	307
	ד,יג	323
א,י	יא,י	109
א,יא	א,כה	60
	ב,כא	330
א,יב	א,כה	60
א,יד	ט,ט	28
	ד,כט	307
	ב,כא	329
	ב,כא	330
א,כ	ד,כט	307
	ב,כא	330
א,כד	ב,כא	330
א,כו	ט,ט	26
	א,ט	315
א,כח	ד,עח	310
	א,כג	312
	ו,כ	356
	ו,כו	357
ב,א	א,יג	2
ב,ב	א,יג	2
	ז,יג	169
	א,ט	315
ב,ג	א,יג	2
ב,ד	א,יג	2
	ב,יח	329
	ב,כ	329
	ב,כא	329
ב,ו	ב,לפ	160
	א,לד	270
	ב,יב	299
	ג,יא	303
ב,ז	ב,לפ	160
	ד,יב	351
	ז,כד	469
	ג,ט	605
ב,י	א,יב	2
ב,יב	ד,כא	245
ב,יז	ד,י	490
ב,יט	ג,ט	605
ב,כד	יא,טו	366
	א,ה	474

בראשית (המשך)

א,ו	474	
ג,טו	ח,כב	25
	א,יד	579
ג,טז	ז,ג	388
ג,יז	א,כח	60
ד,ד	א,ק	317
ד,ז	ב,גב	584
ד,י	ד,כה	540
ד,יג	א,לא	33
ד,יט	ו,יט	356
ד,כד	י,ז	552
ה,א	ט,ט	435
ה,ב	א,פ	315
	ו,ב	356
	ו,כא	356
ו,ג	ז,כד	469
	י,לד	556
	י,לה	556
ו,ה	ד,ז	510
ו,יג	ד,ז	510
ו,יד	ג,לא	285
ו,טז	ה,ה	211
ו,יח	א,מא	299
ו,יט	ט,יח	234
	א,צח	317
	ט,יז	394
ז,י	ג,טג	340
ז,יא	א,כ	297
ז,יד	א,צח	317
ז,כג	י,לה	556
ח,יג	א,ד	278
ח,טז	א,מא	299
ח,יט	א,מא	299
ח,כא	ג,טו	12
ט,ג	א,צח	317
ט,ו	ה,ה	541
ט,כז	א,נה	314
י,ב	א,נה	314
י,ג	א,נה	314
י,ד	א,נה	314
י,ה	א,נה	314
י,ט	א,נה	314
יא,א	א,נה	314
יא,ב	ד,ח	13
יא,ז	א,פ	315
יב,ו	ז,יא	388
יב,יז	ז,לב	413
יג,ב	ד,גב	493
יג,יג	י,לו	556
יג,יז	א,סח	477
	א,עו	479
טו,יח	ב,ד	134
טו,יט	ג,לה	427
	ו,ג	82
	א,קיו	482

בראשית (המשך)

טז,ג	ו,כב	356
טז,ד	א,נג	5
טז,ה	ג,לג	427
טז,ו	א,גב	5
טז,ז	א,כ	148
טז,ח	יט,י	187
טז,ט	ה,יב	359
טז,י	א,צח	480
טז,יא	יט,ט	187
טז,יב	יט,י	187
טז,יג	ה,יא	359
טז,יד	ה,יב	359
טז,טו	יט,טו	188
טז,טז	א,ז	325
טז,טז	ה,יח	359
טז,יז	א,גב	5
טז,יח	א,נג	5
טז,יט	ג,לה	427
טז,כ	ד,ה	13
טז,כא	יג,יח	422
טז,כב	א,לה	33
טז,כג	א,פ	315
טז,כד	א,לה	33
טז,כה	ז,ג	388
טז,כו	ב,ג	581
טז,כז	ד,ז	510
טז,כז	ב,ג	299
טז,כח	א,יא	1
טז,כט	ג,ד	242
טז,ל	יג,לז	423
טז,לא	יט,כב	557
טז,לב	יט,כג	557
טז,לג	א,ח	1
טז,לד	א,יא	1
טז,לד	יט,כו	13
טז,לז	כג,א	474
טז,לז	ח,כד	503
טז,לז	י,ט	553
טז,לח	כ"ב,יא	366
טז,לח	א,פב	316
טז,לח	ח,כד	503
טז,לח	ג,לא	321
טז,לח	כ"ב,יב	301
טז,לח	ג,ל	427
טז,לח	א,א	281
טז,לח	א,סד	309
טז,לח	כ,כח	301
טז,לח	ב,כח	301
טז,לח	ב,כח	301
טז,לח	ה,כז	387
טז,לח	א,טו	477
טז,לח	א,עו	479
טז,לח	ד,נא	493
טז,לח	ד,גב	493
טז,לח	א,כ	398
טז,לח	א,נה	282

בראשית (המשך)

טז,לח	א,כז	141
טז,לח	ו,לב	167
טז,לח	ז,ח	388
טז,לח	ד,ד	13
טז,לח	י,ט	553
טז,לח	ה,כח	387
טז,לח	ז,ג	388
טז,לח	י,ט	553
טז,לח	ד,נא	493
טז,לח	ד,גב	493
טז,לח	א,צו	317
טז,לח	ד,ג	308
טז,לח	ה,יט	18
טז,לח	א,ד	296
טז,לח	ה,לח	26
טז,לח	ג,לב	274
טז,לח	א,פו	316
טז,לח	א,טו	579
טז,לח	ג,טו	152
טז,לח	ד,ד	13
טז,לח	ד,כה	15
טז,לח	ב,ב	300
טז,לח	א,לא	337
טז,לח	ג,יט	383
טז,לח	ב,ט	536
טז,לח	ט,ט	29
טז,לח	ט,ט	29
טז,לח	ג,יז	586
טז,לח	א,טג	156
טז,לח	יט,ט	187
טז,לח	ח,יא	359
טז,לח	א,ב	423
טז,לח	ז,ח	388
טז,לח	ז,ט	388
טז,לח	י,ז	552
טז,לח	ה,ל	409
טז,לח	ה,לא	409
טז,לח	ה,לא	409
טז,לח	ג,ג	145
טז,לח	ב,ד	214
טז,לח	ב,ח	582
טז,לח	ט,י	87
טז,לח	ב,ט	536
טז,לח	ה,כז	387
טז,לח	ג,גב	584
טז,לח	ג,כב	403
טז,לח	ח,ל	25
טז,לח	ה,ג	199
טז,לח	א,יג	579
טז,לח	ט,יב	176
טז,לח	ט,טו	176
טז,לח	יט,יג	187
טז,לח	יט,טו	188
טז,לח	ה,יג	592
טז,לח	ז,כז	228

בראשית (המשך)

טז,לח	ד,טו	310
טז,לח	א,כד	595
טז,לח	כב,יז	552
טז,לח	ח,כא	25
טז,לח	א,לב	33
טז,לח	ב,טו	329
טז,לח	א,יב	530
טז,לח	א,לב	33
טז,לח	ז,טו	252
טז,לח	א,לב	33
טז,לח	א,מא	379
טז,לח	א,כז	378
טז,לח	יג,ג	421
טז,לח	ד,לג	352
טז,לח	ד,יט	540
טז,לח	א,יח	602
טז,לח	ט,כז	394
טז,לח	ט,כז	394
טז,לח	ד,יח	491
טז,לח	ג,ז	520
טז,לח	ג,יז	586
טז,לח	א,לב	33
טז,לח	א,לא	33
טז,לח	ז,יז	169
טז,לח	י,ז	235
טז,לח	י,ז	235
טז,לח	יט,ט	187
טז,לח	ח,יא	359
טז,לח	ב,ב	423
טז,לח	ב,כה	291
טז,לח	א,יח	579
טז,לח	ד,טו	128
טז,לח	ח,יד	70
טז,לח	ו,ב	19
טז,לח	א,מא	299
טז,לח	ז,טו	23
טז,לח	ד,כב	323
טז,לח	א,סד	533
טז,לח	א,ה	344
טז,לח	א,יז	345
טז,לח	ב,גח	9
טז,לח	ג,מא	600
טז,לח	ו,נא	168
טז,לח	ב,לז	160
טז,לח	א,כא	326
טז,לח	ח,א	1
טז,לח	ג,ו	196
טז,לח	ו,ג	430
טז,לח	ו,ג	467
טז,לח	א,טט	380
טז,לח	ח,לא	361
טז,לח	ב,מא	216
טז,לח	ט,יט	72
טז,לח	יב,טו	420
טז,לח	ט,כד	73

מפתח הערכים המפורט

ההפניות הן: לפרק, לפיסקה ולעמוד בתלמוד הירושלמי ובמשנה הכלולה בו

אבלות (המשך)
 - אבל (המשך)
 - נעילת הסנדל ג, כט 339; ג, מו 341
 - בדרך ב, נא 8; ח, ג 252; ח, ה 253;
 א, לט 298; ג, מז 341
 - נשואין ד, מ 353
 - סעודת הבראה
 - בחול המועד ג, כ 339; ג, סד 342
 - בסעודת מצוה ג, פט 343
 - צווחה ואנקה ג, מז 341
 - בקרבנות ח, לב 232
 - קרובי האבל בפניו ג, מה 341; ג, נג
 341; ג, נט 342
 - רחיצה וטיכה ב, ג 8; ג, מז 341
 - שאלת שלום ג, מז 341
 - כשבת כ, נב 8; ג, מט 341
 - כשבת
אבלות ראה
 - כשבת ויום טוב
 - בתלמוד תורה ג, מז 341; ג, נא 341
 - תספורת וגילוח ג, יז 339; ג, כט
 339; ג, מז 341; ג, פו 343
 - לקרובי האבל ג, מה 341
 - שפם ג, יח 339
 - בתפילין ג, א 9; ג, י 10; ג, לה 340;
 ג, מז 341
 - בחשמיש המיטה ג, מז 341
 - אבלות תכופה ג, יז 339
 - אונן
 - אכילתו ג, יא 10; ג, לח 340
 - ברכה וזימון ג, יא 10; ג, לח 340
 - אכילת בשר ויין ג, יא 10; ג, לח 340
 - אנינות אינה מצויה א, י 47
 - ביטול דין אנינות
 - כשהמת נמסר לטיפול ג, יא 10;
 ג, לח 340
 - בכיכורים
אבלות ראה **ביכורים**
 - אכילתם
 - אונן
 - גדרו ב, ו 534; ג, לא 599
 - על הרוגי בית דין ז, כו 544
 - זמנה של אנינות ח, לג 232; ב, ז
 534; ג, לא 599
 - אנינות לילה ז, מו 229; ח, לר 233;
 ב, ז 535; ג, לא 599
 - בלב ז, כו 544
 - במצוות
 - ברכה וזימון ג, יא 10; ג, לח 340
 - טעם הפטור ג, ח 10
 - לולב ושופר ג, ח 10
 - קריאת שמע, תפילה ותפילין ג, א
 9; ג, י 10
 - בספק יא, לא 367
 - עבודתו כמקדש
אבלות ראה **בית מקדש**
 - עבודת המקדש
 - פסולי עבודה
 - אונן
 - בקדשים ג, כ 333; ג, כג 333
 - אכילה ז, מו 229; ח, לב 232; ג, כג
 333; ח, ד 359
 - טבילה ג, כ 333
 - בקרבן פסח ח, כו 232; ח, לב 232;
 ב, ז 535; ג, לא 599
 - כשבת ג, יא 10; ג, לח 340

אבידה ומציאה (המשך)
 - מציל ממון חבירו
מציל ממון חבירו ראה
 - מקום המציאה
 - בבית שהיה מושכר ב, ח 507; ב, יב
 508
 - בחנות ב, יג 508
 - בגל או בכותל ב, ח 507; ב, יא 507;
 י, כ 518
 - בירושלים ובהר הבית ז, ג 266; ז, יד
 266
 - בקיר משותף שנפל י, כ 518
 - ברשות הרבים וברשות היחיד ב, ב
 507; ב, ל 508
 - בעבד
אבידה ומציאה ראה
 - עבד כנעני
 - מציאתו
עבד עברי
 - מציאתו
 - בפועל
עבודה ראה
 - מציאת פועל
 - פרסום
 - האם יש קול למציאה ג, י 410
 - שבועה
אבידה ומציאה ראה גם
 - השבת אבידה
 - שבועת המשיב
שבועה
 - שבועת הפקדון
 - כשנים אוחזים במציאה ג, י 399;
 א, א 506
 - כשבת
אבידה ומציאה ראה
 - שבת
 - מציאה
 - שטרות
 - השבתם א, יז 507; א, כ 507
 - שטר חוב
 - השבתו א, טו 507; א, כ 507
 - מלוה ולוה מוחזקים בו א, י 440;
 א, ג 506
 - שימוש באבידה ב, כו 508
 - ברמיה כשמכרה ב, כב 508; ב, כד
 508
 - פירות שעלולים להרקיב ג, יב 116
אבלות
 - אבל
 - בבית הכנסת
 - שינוי מקום ג, לט 340
 - בשר ויין ג, יא 10; ג, יג 10; ג, לח
 340; ז, י 468
 - השתתפות בשמחה ג, פט 343
 - יציאה מהבית
 - לבית הכנסת ג, לט 340
 - ישיבה על הארץ ג, נו 341
 - כיבוס וגיהוץ ג, כט 339; ג, מז 341;
 ג, פה 343
 - כיסוי הפה ג, מז 341
 - כפיית המטה ג, ט 10; ג, נד 341;
 ז, טז 433; ב, ט 535; ב, כא 535
 - מלאכה ב, א 337; ג, מז 341
 - עשיית מלאכה עבורו ג, לו 340
 - בצינעא, כשאין לו מה לאכול ג, לו
 340
 - שחופו ג, לו 340
 - מסחר ג, פח 343
 - נטילת צפורים ג, יח 339

אבידה ומציאה (המשך)
 - השבת אבידה (המשך)
 - שבועת המשיב
 - כשמורה במקצת ה, יג 447; ה, כג
 448; ו, א 573
 - שטרות
אבידה ומציאה ראה
 - שטרות
 - שיעור החייב בהשבה ד, כ 511
 - שכר משיב אבידה
 - כשביטל ממלאכתו ב, כט 508
 - לתלמיד חכם ב, כד 508
 - התעלמות מהאבידה
 - כשזה לא לפי כבוד המוצא ב, כו
 508
 - זכיה באבידה
 - באבידת בעל חיים ב, כט 508
 - כשאין בה סימן ב, א 507
 - דבר שיש בו סימן
 - איסור לזכות בו ג, יב 116
 - זכיה עבור חבירו ד, ז 38; ד, יט 39
 - ביאוש בעלים י, ח 505; י, טו 505;
 ב, ב 507
 - כשאבד ממנו ומכל אדם ב, ב 507
 - אופנים שהבעלים וראי מתייאשים
 ז, יג 266
 - יאוש מדעת יא, כ 110
 - מנביח מציאה לחברו א, ו 506
 - נפל עליה ד, ח 38; ח, ט 454; א, ח
 506
 - פירות בצד הדרך ג, טז 116
 - בפירות שקנה או קיבל ב, יג 508
 - הצורך שתגיע לידו א, ח 506
 - בקנין ארבע אמות ד, ז 38; ח, ט 454;
 א, ט 506
 - בקנין חצר ה, כד 41
 - כשהתנה לפני שהמציאה הגיעה
 א, י 506
 - שנים אוחזין בה ב, ג 399; א, א 506
 - חששות במציאה
 - בכשר, כשרותו ז, ד 266; ח, ז 266;
 ז, יג 266
 - בגבינה ז, יג 266
 - דברים של עבודת כוכבים ג, טז 586;
 ג, כ 587; ד, י 589
 - במעות ד, לו 127; ז, א 266
 - טוען שנגנבה האבידה
 - כשנמצא שהוא עצמו גנבה ח, כ 578
 - טיפול באבידה ב, כב 508; ב, כו 508
 - של ילדים
אבידה ומציאה ראה **הורים וילדים**
 - זכויות האב בחבו הקטנה
 - והנערה
 - מציאתה
 - זכויות האב בילדיו
 - מציאת לידיו
 - כתובה
אבידה ומציאה ראה **כתובה**
 - אבידה
 - מטבעות ב, ו 507
 - מתי חוששין לכסף מעשר והקדש
 ד, לו 127; ז, א 266
 - ראה מטבע שנפלה ב, ז 507; ב, כג
 519
 - מכירת האבידה ב, כב 508
 - במסחר
 - מצא מעות בתוך סחורה שרכש ב, יג
 508
 - מציאת חרש, שוטה וקטן ה, מב 449

א
אב
 ראה **הורים וילדים**
אבהות
 ראה **הורים וילדים**
יוחסין
 - אבהות
אבידה ומציאה
 - אחריות המוצא
 - על דמיה כשמכרה ב, כב 508
 - איסור לגעת באבידה
 - כשנמצא דרך הינוח ב, ח 507
 - של אלמנה הנוזנת מהעובד
אבידה ומציאה ראה **ירושה**
 - אלמנה ועובד הבעל
 - מציאתה
 - של אשה נשואה
אבידה ומציאה ראה
 - מציאת האשה
 - גרדה ב, כט 508
 - גזול הנמצא ב, כב 519
 - גט
אבידה ומציאה ראה **גרושין**
 - גט
 - אבדן הגט ומציאתו
 - הכרזה ב, א 507
 - מקום ההכרזה
 - אבן הטוען (הטועים) ג, לא 304;
 ג, לה 304
 - משך זמנה ב, יח 508
 - שיעור החייב בהכרזה ד, כ 511
 - השבת אבידה
 - אלו מציאות חייב להכריז ב, א 507
 - בדיקת מהימנות התובע ב, כ 508
 - ביטול מלאכה עקב ההשבה ב, כט
 508
 - בעלי חיים ה, כט 500; ב, כט 508
 - בדבר מועט א, יב 47
 - פחות משהו פרוטה ד, כ 511
 - הצלת דבר מלהאסר בהנאה א, כד
 212
 - הצלת ממון חבירו
אבידה ומציאה ראה **מציל ממון חבירו**
 - בכהן
 - כשהאבידה בבית הקברות ב, ל
 508
 - לנכרי ב, טז 508
 - לפי סימנים ב, א 507; ב, ו 507; ב, יד
 508; ב, כ 508
 - דבר ללא סימן ליד דבר עם סימן
 ב, ו 507
 - דבר שיש בו שינוי ב, ג 507
 - במאכלים ב, ב 507
 - במטבע ב, ו 507
 - מקום ב, ה 507
 - סימן הבא מאליו ב, ד 507
 - סימן העשוי לידים ב, ד 507
 - פטור מחובת ההשבה
 - כשזה לא לפי כבוד המוצא ב, כו
 508
 - ירובי אבידות
 - דיני קדימה ב, לג 509; ג, לג 599;
 ג, לו 600
 - ירובי השבות ב, כט 508

סדר זרעים • מסכת ברכות

פרק ראשון: מאימתי

א. משנה: מאימתי קורין את שמע בערבין, משעה שדכהנים נבנסין לכול בתרומתן, עד סוף האשמורת הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: עד הצות. רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר. מעשה ובאו בניו מבית המשתה ואמרו לו: לא קרינ את שמע. אמר להן: אם לא עלה עמוד השחר הייבין אתם לקרות. ולא זו בלבד אמרו אלא, כל שאמרו חכמים עד הצות מצותן עד שיעלה עמוד השחר, הקטר הלבים ואיברים מצותן עד שיעלה עמוד השחר, כל הנאכלין ליום אחד מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אם כן, למה אמרו חכמים עד הצות, כדי להחזיק את האדם מן העבירה.

ב. גמרא: מאימתי קורין את שמע בערבין כו'. אן תנינן: משעה שדכהנים נבנסין לכול בתרומתן. תני רבי חיאי: משעה שדרך בני אדם נבנסין לאכול פיתן בלילי שבת. ותני עלה קרובים דבריהן לחיות שוין. איתא חמי: משעה שדכהנים נבנסין לכול בתרומתן יממה הוא, ועם כוכביא הוא, משעה שדרך בני אדם נבנסין לאכול פתן בלילי שבת שעה ותרתי ליליא הוא, ואת אמר קרובים דבריהן לחיות שוין. אמר רבי יוסי: תיפתר באילין כופרניא דקיקיא, דאורחיהן מסתלקא עד דהוא יממא, דצדי לן מיקמי חותא. ג. תני: הקרא קדם לכן לא יצא ידי חובתו. אם כן, למה קורין אותה בבית הכנסת. אמר רבי יוסי: אין קורין אותה בבית הכנסת בשביל לצאת ידי חובתו, אלא כדי לעמוד בתפילה מתוך דבר של תורה.

ד. רבי ועידא בשם רבי ירמיה: ספק בידך על מזונן ספק לא בידך, צריך לברך, דכתיב: ואכלת ושבעת וברכת (דברים טו), ספק התפלל ספק לא התפלל, אל יתפלל. ודלא כרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן: ולוא שיתפלל אדם כל היום כולו. למה, שאין תפילה מפורשת. ספק קרא ספק לא קרא, גישמעניה מן הדא: הקרא קדם לכן לא יצא ידי חובתו. וקדם לכן לאו ספק הוא, ואת אמר צריך לקרות. הדא אמרה: ספק קרא ספק לא קרא צריך לקרות.

ה. סימן לדבר משיצאו הבוכבים. ואף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר, ואנחנו עושים במלאכה חיצונית מחזיקים ברמזים מעלות השחר עד צאת הבוכבים (נחמה דסו). וכתיב: והיה לנו הלילה למשטר היום למלאכה (נחמה דסו). כמה כוכבים יצאו והוא לילה, רבי פינחס בשם רבי אבא בר פפא: כוכב אחד ודאי יום, שנים ספק לילה, שלשה ודאי לילה. שנים ספק, והכתיב: עד צאת הבוכבים. אלא מיעוט כוכבים שנים. קדמיה לא מתחשב. בערב שבת, ראה כוכב אחד ועשה מלאכה, פסור. שנים, מביא אשם תלוי. שלשה, מביא חמאת. במוצאי שבת, ראה כוכב אחד ועשה מלאכה, מביא חמאת. שנים, מביא אשם תלוי. שלשה, פסור. רבי יוסי כרבי בון בעי: אין תימר שנים ספק, ראה שני כוכבים בערב שבת והתרו בו ועשה מלאכה, ראה שני כוכבים במוצאי שבת והתרו בו ועשה מלאכה. מה נפשך,

אם הראשונים יום הן, אף האחרונים יום הן, ודאי חייב על האחרונים. אם האחרונים לילה, אף הראשונים לילה, ודאי חייב על הראשונים. ראה שני כוכבים בערב שבת וקצר כחצי נזורת, בשחרית וקצר כחצי נזורת, ראה שני כוכבים במוצאי שבת וקצר כחצי נזורת. מה נפשך, אם הראשונים יום הן, אף האחרונים יום הן, ויצטרף של שחרית עם של מוצאי שבת, ודאי חייב על האחרונים. אם האחרונים לילה, אף הראשונים לילה, ויצטרף של שחרית עם של לילי שבת, ודאי חייב על הראשונים. הדא התימר: באילין דלית אורחיהן מתחמא ביממא. ברם, באילין דאורחיהן מתחמא ביממא, לא משערין בהן. אמר רבי יוסי ברבי בון ובלחד דיתחמון תלתא כוכבין בר מן הדא כוכבתא. רבי יעקב דחומה בשם רבי יהודה בן פזי: כוכב אחד ודאי יום, שנים לילה. ולית ליה ספק. אית ליה ספק, בין כוכב לכוכב.

ו. תני: כל זמן שפני מוצא מאריותו זהו יום. הכסיוף, זהו בין השמשות. השחר, נעשה העליין שוה לתחתן, וזה לילה. רבי אומר: הלבנה בתקפתה, התחיל לגלגל חמה לשקע ותחילת לגלגל לבנה לעלות, זהו בין השמשות. אמר רבי חנינא: סוף לגלגל חמה לשקע ותחילת לגלגל לבנה לעלות. ותני שמואל כן: אין הלבנה זורחת בשעה שדחמה שוקעת, ולא שוקעת בשעה שדחמה זורחת. רבי שמואל בר חיאי בר יהודה בשם רבי חנינא: התחיל לגלגל חמה לשקע, אדם עומד בראש הר הכרמל ויורד וסובל בים הגדול ועולה ואוכל בתרומתו, חוקי ביום כולו. הדא התימר: בההוא דאזיל ליה בקפונדרא. ברם, ההוא דאזיל ליה באיסרמא, לא בדה. אי זהו בין השמשות, אמר רבי תנחומא: למיפה של דם שהיא נתונה על גבי חדה של סייף. נחלקה המיפה לכאן ולכאן, זהו בין השמשות.

ז. אי זהו בין השמשות, משתשקע החמה כדי שיהלך אדם חצי מיל, דברי רבי נחמיה. רבי יוסי אומר: בין השמשות כדרך עין ולא יוכל לעמוד עליו חכמים. רבי יוסי ורבי אחא הווי יתבין, אמר רבי יוסי לרבי אחא: לא מסתברא סוף חצי מיל דרבי נחמיה כדרך עין דרבי יוסי. אמר ליה: אף אנא סבר כן. רבי חזקיה לא אמר כן, אלא, כל הרף עין וררף עין שבחצי מיל דרבי נחמיה ספק הוא. אמר רבי מנא קשייתה קמי דרבי חזקיה, כד תנינן תמן: ראה אחת ביום ואחת בין השמשות ואחת למחר, אם יודע שמקצת הראיה מהיום ומקצתה למחר, ודאי לסומאה ולקרבן. ואם ספק שמקצת הראיה מהיום ומקצתה למחר, ודאי לסומאה וספק לקרבן. רבי חיאי בר יוסף בעא קמי רבי יוחנן. מאן תנא ראה תולקת לשנים, רבי יוסי אמר לה. קשתה על דעתך, דאת אמר: כל הרף עין וררף עין שבחצי מיל דרבי נחמיה ספק הוא, למה. אמר ליה: קשתיה, לכשיבוא אליה ויאמר זהו בין השמשות.

ח. מאן פליג, רבי חנינא חבריהן דרבנן בעי: כמה דאת אמר בערבית נראו שלשה כוכבים, אף על פי שהחמה נתונה באמצע ריקיע לילה הוא, ומר אף בשחרית כן. אמר רבי אבא, כתיב: השמש יצא על הארץ ולום בא צוערה (בראשית יבג), וכתיב: ובה השמש וסודר (ויקרא כג), מקיש יציאתו לביאתו, מה ביאתו משיתכסה מן הבריות, אף יציאתו לכשיתדע לבריות. אמר

רבי בא, כתיב: הבוקר אור (בראשית טז), התורה קראה לאור בוקר. תני רבי ישמעאל: בבקר בבוקר (שם טז), כדי ליתן תחום לבוקר של בוקר. אמר רבי יוסי כי רבי בון: אם אומר ליתן עובי של רקיע ללילה בין בערבית בין בשחרית, נמצאת אומר שאין היום הלילה שוין. ותני: באחד בתקופת ניסן ובאחד בתקופת תשרי היום הלילה שוין. אמר רבי הונא: נלפינה מדרך הארץ, שרי מלאכה נפק אף על גב דלא נפק אמרין דנפק שרי עילל, לא אמרין דעל עד שתתא דיעשל.

ט. זהו שעומד ומתפלל צריך להשוות את רגליו. תרין אמורין, רבי לוי ורבי סימן, חד אמר: כמלאכים, וחד אמר: ככהנים. מאן דאמר ככהנים, לא תעלה במעלות על מזבחי (שם כג), שהיו מהלכים עקב בצד גדרל וגודל אצל עקב. ומאן דאמר כמלאכים, ורגליו רגל ישרה (יחזקאל א), ר חנינא בר אנדריי בשם רבי שמואל בר ספורה: המלאכים אין להן קפיצין, ומה מעמא, קרבת על חד מן קמיא (דניאל יט), קיימא.

י. אמר רבי הונא: זה שחאה את הכהנים בבית הכנסת, בברכה ראשונה צריך לומר: ברכו את ה' מלאכי (תהלים קג). בשנייה: ברכו את ה' כל צבאו (תהלים קכא). בשלישית: ברכו את ה' כל מעשיו (תהלים קכג). במוסף, בברכה הראשונה צריך לומר: שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות (תהלים קדא). בשנייה: שאו ידיכם קדש (תהלים קדב). בשלישית: יברכך ה' מציון (תהלים קדג). אם היו ארבע, חזר תליתאיתא בקדמיתא ורביעתא בתנייחוא.

יא. אמר רבי חננא: מאיילת השחר עד שיאור המזרח אדם מהלך ארבעת מילין. משיאור המזרח עד שתנץ החמה ארבעת מיל. ומניין משיאור המזרח עד שתנץ החמה ארבעת מיל, דכתיב: וכמו השחר עלה (בראשית יט), ועמר, וכתיב: השמש יצא על הארץ ולום בא צוערה (בראשית יטג). ומן סודם לצער ארבעת מיל, יותר הוין. אמר רבי זעירא: המלאך היה מקרד לפניהן הדרך. ומניין מאיילת השחר עד שיאור המזרח ארבעת מיל, כמו, וכמו מילה סדמיה לחבירתה. אמר רבי יוסי כי רבי בון: הדא איילתא דשחרא, מאן דאמר כוכבתא היא, פשיא, וימנין דהויא מקדמא וימנין דהיא מאחרת. מאי כדון, כמין תרין דקורנין דגזור דמלקין מן סדינתא ומגדרין. דלמא רבי חיאי רבא ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתה, ודאו איילת השחר שבקע אורה. אמר רבי חיאי רבה לרבי שמעון בן חלפתא: ביריבי, כך הוא נאולתן של ישראל, בתחילה קימאה קימאה, כל מה שהיא תולכת היא רבה ותולכת. מאי מעמא, כי אשב בחושך ה' אור לי (ספיה יח). כך בתחילה ומרדכי יושב בשער המלך (אסתר גטא), ואחר כך: ויקח המן את הלבוש ואת הסוס (אסתר יא), ואחר כך: יושב מרדכי אל שער המלך (אסתר יג), ואחר כך: ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות (אסתר יד), ואחר כך: ליהודים היתה אורה ושמחה (אסתר טסו).

יב. ואתיא דרבי חיאי כרבי יהודה, דתני בשם רבי יהודה: עובי של רקיע מהלך חמשים שנה. אדם